ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΗ ΜΑΡΙΝΟΥ

«Κατηγορώ την Κύπρο»

*Ο καλλιτεχνικός διευθυντής του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου, **Χρήστος Σιοπαχάς,** καταθέτει την παραίτησή του και εξαπολύει επίθεση κατά πάντων και ιδιαίτερα στη μεταπολεμική νοοτροπία χλιδής του νησιού του*

Αν ο οικονομικός παράγοντας είναι για το ελληνικό θέατρο το μόνιμο πρόβλημα, για το Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου φαίνεται να αποτελεί το ισχυρότερό του σημείο. Οι ίδιοι οι ηθοποιοί παραδέχονται ότι οι μισθοί τους είναι αρκετά υψηλοί (δέκα εκατομμύρια το χρόνο) και η επιχορήγηση που εισπράττει ο ΘΟΚ ετησίως φτάνει το ένα δισεκατομμύριο ελληνικές δραχμές...

Η Κύπρος, με το 0% ποσοστό ανεργίας και με τα Σάαμπ να κυκλοφορούν στους δρόμους της Λευκωσίας ως η οικονομικότερη κυκλοφοριακή λύση, δεν φαίνεται να υστερεί σε ότι αφορά την οικονομική ευμάρεια ούτε στις τέχνες και ειδικά στο θέατρο. Είναι η μοναδική χώρα που παρουσιάζει εικόνα πλήρους απασχόλησης ηθοποιών, με τρεις σκηνές (Κεντρική, Νέα, Παιδική) του ΘΟΚ και τρεις επιχορηγούμενους απ' αυτόν θιάσους με ποσό ύψους 50 εκατομμυρίων δραχμών ετησίως: το *«Σατιρικό Θέατρο»*, το *«Θέατρο Ενα»* στη Λευκωσία και την Εταιρεία Θεατρικής Ανάπτυξης στη Λεμεσό.

Βρεθήκαμε στη Λευκωσία λίγο πριν από την πρεμιέρα της παράστασης της *«Λυσιστράτης»* στο ανοιχτό θέατρο της Σχολής Τυφλών. Η περιρρέουσα το Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου ατμόσφαιρα και οι αναφορές πολλών κυπριακών εφημερίδων αναδεικνύουν μια κρίση που ξέσπασε με πρωταγωνιστή τον καλλιτεχνικό διευθυντή του θεάτρου, σκηνοθέτη *Χρήστο Σιοπαχά*, ο οποίος έχει ήδη συμπληρώσει 28 μήνες θητείας. Ο σκηνοθέτης, γνωστός στο ελληνικό κοινό από τις ταινίες του *«Η κάθοδος των εννέα»* και *«Το φτερό της μύγας»*, που έχει υποβάλει παραίτηση της οποίας η τύχη εκκρεμεί, *φαίνεται να συγκρούεται σε περισσότερα από ένα μέτωπα αντιδρώντας σε παρεμβάσεις κομμάτων στο καλλιτεχνικό έργο* του ΘΟΚ, όπως τουλάχιστον ισχυρίζεται ο ίδιος.

Ο Χρήστος Σιοπαχάς έχει μιλήσει με ιδιαίτερα τολμηρό, είναι αλήθεια, τρόπο, περιγράφοντας τη μεταπολεμική Κύπρο με χρώματα όχι και τόσο φωτεινά. Σε πρόσφατη συνέντευξή του στην εφημερίδα *«Επιλογή»* μιλάει για μια μη αναστρέψιμη αλλοτρίωση των συμπατριωτών του. *«Γιατί η εξαφάνιση ενός αρχαίου νεκροταφείου, για να χτιστούν ξενοδοχεία και τράπεζες, είναι σημείο προόδου; Η ιστορική και πολιτισμική κληρονομιά του νησιού έχει περάσει στα χέρια αστών και εμπόρων που αγοράζουν και πουλάνε με αποκλειστικό σκοπό το κέρδος»*.

«Αλλοθι η τουρκική εισβολή»

Θεωρεί πως η τουρκική εισβολή χρησιμοποιείται ως άλλοθι για όσα θεόστραβα συμβαίνουν στην Κύπρο. *«Νικηθήκαμε κι άλλες φορές, αλλά δεν γίναμε δούλοι. Οι μάζες κυριαρχούνται απ' το κακό γούστο και ελέγχονται από δημαγωγούς. Τρώνε και πίνουν καλά. Κοίταξε γύρω σου. Η βλακεία κυριαρχεί και όχι η ευαισθησία και ο κοινός νους.*

Οι λογαριασμοί στις τράπεζες φουσκώνουν. Τα μάτια των Κυπρίων γυαλίζουν επικίνδυνα. Στο επίπεδο εξωτερικής εμφάνισης θα περίμενε κανείς πως με τόσο χρήμα θα μάθαιναν τουλάχιστον να ντύνονται αξιοπρεπώς και να τρώνε πολιτισμένα. Εχεις παρατηρήσει πόσο χρυσάφι κυκλοφορεί σε τριχωτούς λαιμούς και καρπούς χεριών; Κάποιοι στην Κύπρο φαίνεται πως έχουν κουραστεί να είναι Ελληνες και θέλουν να γίνουν Σιγκαπούριοι».

Αρνείται την πισίνα μπροστά σε οικία τύπου «παρθενώνα» της σύγχρονης κυπριακής αρχιτεκτονικής... *«Γνώρισα ταταρόφωνους και τουρκόφωνους που έχασαν με τη βία την ελληνική τους γλώσσα, που δηλώνουν και παραμένουν έλληνες. Εμάς θέλουν να μας μετατρέψουν από Ελληνες σε Ελληνόφωνους. Ε, όχι! Λωτοφάγος και γουρούνι σαν τους συντρόφους του Οδυσσέα αρνούμαι να γίνω. Για μένα η μόνη ελπίδα κρύβεται στις καταραμένες, χορισμένες από ναρκωτικά, μόλυνση και απόβλητα δυτικές μεγαλουπόλεις... Ακού τους στίχους των τραγουδιών τους, δες την εικόνα της ψυχής τους στις κινηματογραφικές ταινίες. Η νυχτερινή λεωφόρος Μακαρίου δεν παράγει αμφισβήτηση αλλά σκουπίδια»*.

Ενα δισ. επιχορήγηση

Ο Χρήστος Σιοπαχάς έχει υποστηρίξει στο παρελθόν πως, όταν ανέλαβε τη διεύθυνση του ΘΟΚ, βρήκε ένα *«ιδιότυπο καφενείο»*, με ένα θίασο προβληματικό, γερασμένο μέχρι και ηλικιακά, σχεδόν ακατάλληλο για το σχεδιασμό ενός ρεπερτορίου.

Στο μισθολόγιό του ο ΘΟΚ περιλαμβάνει 23 ηθοποιούς, οι οποίοι κάθε χρόνο ανανεώνουν το συμβόλαιό τους και από τους οποίους οι περισσότεροι τον υπηρετούν τουλάχιστον 26 χρόνια. Ο έλεγχος που επιχείρησε να κάνει στα επιδοτούμενα από τον ΘΟΚ θέατρα τον έφερε αντιμέτωπο με παράγοντες, κόμματα, μέσα ενημέρωσης και κατηγορήθηκε για επέμβαση στο έργο τους. Το θέμα τώρα βρίσκεται στο Γενικό Ελεγκτή του Κράτους. Λίγο πριν από την κάθοδο του ΘΟΚ στην Επίδαυρο, ο Χρήστος Σιοπαχάς εκτιμά ότι δεν είναι η στιγμή να μιλήσει για όλα αυτά, τελικά όμως αποφασίζει να δώσει κάποιες απαντήσεις για την κατάσταση που είναι ήδη γνωστή στην κυπριακή κοινωνία. *«Ναι, ομολογώ ότι είμαι απογοητευμένος αλλά και πείσμων. Στην Κύπρο πρέπει να αγωνίζεσαι για να κάνεις κατανοητά αυτά που σε άλλες χώρες είναι αυτονόητα. Η παντοδυναμία των κρατούντων αγκαλιάζει όλα τα επίπεδα ζωής εδώ. Ο ΘΟΚ έχει ένα παρωχημένο θεσμικό πλαίσιο που δίνει απόλυτες εξουσίες στο δ.σ., το οποίο, αντί να ελέγχει, όπως είναι η αποστολή του, διευθύνει. Ναι, ο ΘΟΚ επιχορηγείται μ' ένα μεγάλο κονδύλι. Ο κινηματογράφος παίρνει μόνο 75 εκατομμύρια, ενώ το θέατρο ένα δισ. Ομολογώ ότι κάθε μέρα είμαι αναγκασμένος να δίνω μάχες. Δυστυχώς, στις επιλογές των σκηνοθετών και των ηθοποιών υπεισέρχονται κομματικά κριτήρια. Ή αφήνεις ένα διευθυντή να λειτουργήσει σύμφωνα με τα δικά του αισθητικά κριτήρια και τη γνώση που έχει για το χώρο ή τον απολύεις. Τόσο απλό είναι. Δεν είμαι διπλωμάτης ούτε διευθυντής καριέρας. Δεν θέλω να συνδέσω τ' όνομά μου με μια θητεία που συνεισέφερε στο ρημαγμό του θεάτρου. Κοίτα, τώρα στα πενήντα μου δεν μπορώ να συμβιβαστώ. Δεν με ενδιαφέρει να φτιάξω βιογραφικό, ούτε ο μισθός χωρίς ψυχική ικανοποίηση»*.

Η ιστορία της Μπεμπεδέλη

Η απομάκρυνση πριν από καιρό της Δέσποινας Μπεμπεδέλη ήταν το θέμα που προκάλεσε αναταραχές στον ΘΟΚ, απόφαση που χρεώθηκε στο διευθυντή του. *«Ζητούσε για τρίτη συνεχή χρονιά άδεια άνευ αποδοχών. Ηθελε να συνεχίσει τη συνεργασία της με το Γιάννη Βούρο και συγχρόνως έκανε αίτηση πρόσληψης στον ΘΟΚ. Υπέγραψε δηλαδή με δύο εργοδότες. Μετά, πέρασε στους εκβιασμούς και στις αγωγές, ζητώντας αποζημίωση, ενώ το ΑΚΕΛ έβγαζε ανακοινώσεις ότι ο ΘΟΚ απέλυσε την Μπεμπεδέλη»*.

Ο Χρήστος Σιοπαχάς θέλει ν' ανοίξουν τα παράθυρα του ΘΟΚ για να αναπνεύσει το θέατρο, για να μπει καθαρός αέρας.

«Γιατί να μην έρθουν να σκηνοθετήσουν Ελληνες; Γιατί πρέπει να εξαντλήσουμε τους υπάρχοντες στην Κύπρο επειδή υπάρχουν, άσχετα αν μας κάνουν; Οχι μόνο στα Επιδαύρια αλλά και το χειμώνα πρέπει να παίζουμε στην Αθήνα, όπως παίζουν τα ΔΗΠΕΘΕ της Ελλάδας. Ανεξάρτητα αν η Κύπρος είναι κράτος, δεν παύει να είναι Ελλάδα. Δεν είμαστε οι «αδελφοί Κύπριοι», οι φτωχοί παλιά, οι πλούσιοι σήμερα. Οι τέχνες δεν είναι κυπριακές, είναι ελληνικές. Εγώ δηλώνω έλληνας σκηνοθέτης που έτυχε να γεννηθώ στην Κύπρο, όπως κάποιος άλλος στη Ρόδο ή στην Αλεξάνδρεια».

[redacted]

Λυσιστράτη μόνο με άντρες

***Ο ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΙΟΠΑΧΑΣ** σκηνοθετεί φέτος πρώτη φορά αριστοφανική κωμωδία, παρουσιάζοντας τη «Λυσιστράτη» την ερχόμενη Παρασκευή και το Σάββατο στο αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου. Η παράσταση, σε μετάφραση Κώστα Γεωργουσόπουλου, με σκηνικά-κοστούμια Γιάννη Τουμαζή, μουσική Σάββα Σάββα και χορογραφία της Αντιγόνης Γύρα, έχει στους κεντρικούς γυναικείους ρόλους άντρες. Ο Κώστας Δημητρίου υποδύεται τη Λυσιστράτη, ο Κώστας Βήχας την Κλεονίκη, ο Σταύρος Λούρας τη Μυρρίνη, ο Αντώνης Λαπηθιώτης τη Λαμπιτώ, ενώ στο ρόλο του Πρόβουλου εμφανίζεται ο Αντώνης Κατσαρής και του Κινησία ο Σπύρος Σταυρινίδης. «Επέλεξα τη Λυσιστράτη όχι μόνο γιατί τη θεωρώ το καλύτερο αριστοφανικό έργο αλλά και γιατί ο ΘΟΚ έχει πιο πολλούς καλούς κωμικούς ηθοποιούς παρά τραγικούς» λέει ο σκηνοθέτης. «Αν στην αρχαία Ελλάδα έπαιζαν γυναίκες τους γυναικείους ρόλους, η γραφή της αττικής κωμωδίας θα ήταν εντελώς διαφορετική. Προσπάθησα να ξαναβρώ την πρώτη αθωότητα, εκείνη που μπορεί να φέρει ο άντρας ως μη γυναίκα, χωρίς να καταφύγει στην καρικατούρα. Η Λυσιστράτη δεν είναι κωμικό πρόσωπο. Είναι μια επαναστάτρια, ένα ουτοπικό πλάσμα, που έχει όμως ρεαλιστικές προτάσεις. Επιβάλλει τη σεξουαλική αποχή με σκοπό να φέρει την ειρήνη. Το έργο παραμένει σύγχρονο, γιατί ο συγγραφέας του έχει συλλάβει μ' έναν ιδιοφυή τρόπο την αντιπαράθεση των δύο φύλων, τη μακραίωνη σύγκρουση αρσενικού και θηλυκού.*